

INDICATORII MACROECONOMICI

Evidențierea nivelului de dezvoltare economică, a tendințelor acesteia, precum și a modului în care sunt utilizate resursele de care o țară dispune se realizează cu ajutorul indicatorilor macroeconomici, determinați în condițiile țărilor cu economie de piață cu ajutorul sistemului conturilor naționale (SCN).

În calculul indicatorilor se utilizează atributele: „intern” și „național”; atributul „intern” cuprinde produsul sau venitul creat și consumat de către agenții economici care își desfășoară activitatea în interiorul țării respective; atributul „național” are în vedere apartenența statală a agenților economici indiferent dacă ei își desfășoară activitatea în propria țară sau în alte țări.

În funcție de sistemul de evidență și măsurare utilizat, rezultatele macroeconomice se exprimă prin indicatori economici specifici în formă „brută” sau „netă”. Atributul „brut”, ce se conferă unui indicator, are în vedere includerea consumului de capital fix în calculul producției finale, iar atributul „net” se utilizează când se elimină consumul de capital fix din calculul producției finale (amortizare).

Elementele cuprinse în conturile naționale, prin agregare, stau la baza calculării indicatorilor sintetici. Produsul global brut (PGB) exprimă, în formă monetară, producția de bunuri și servicii, dintr-o perioadă de timp, a agenților economici dintr-o țară fără a fi deduse consumul intermediar și soldul veniturilor din muncă și proprietate cu restul lumii sau exteriorul. El implică duble sau multiple înregistrări, fapt care îi conferă o valoare cognitivă redusă. Produsul intern brut (PIB) exprimă valoarea adăugată brută a bunurilor și serviciilor ajunse în ultimul stadiu al circuitului economic care au fost produse în interiorul unei țări de către agenții economici autohtoni și străini, într-o anumită perioadă de timp, de regulă, un an.

Mărirea PIB se stabilește ca diferență între produsul global brut (PGB) și consumul intermediar (CI); $PIB = PGB - CI$. Produsul intern net (PIN) reflectă mărirea valorii adăugate nete a bunurilor economice destinate consumului final, care au fost produse în interiorul unei economii, de către agenții economici autohtoni și străini, într-un anumit interval de timp. De regulă, se calculează prin scăderea din PIB a consumului de capital fix (amortizarea A_m), adică $PIN = PIB - A_m$; acest indicator este denumit și valoare adăugată netă. Produsul național brut (PNB) exprimă valoarea producției finale brute (de bunuri și servicii) obținute de către agenții economici naționali atât în interiorul țării respective, cât și din activitatea desfășurată în alte țări.

Determinarea mărimii PNB porneste de la PIB, la care se adaugă producția finală brută obținută de agenții economici naționali în alte țări și din care se scade valoarea producției realizate de agenții economici străini în interiorul țării respective. Ca urmare, PNB poate fi mai mare, mai mic sau egal cu PIB, în funcție de soldul rezultatelor activității agenților autohtoni în exterior și ale celor străini în interiorul țării de referință.

PNB nominal reprezintă exprimarea în preturi curente ale perioadei în care au fost produse bunurile și serviciile. Pentru aprecierea corectă a dezvoltării economiei este necesară determinarea PNB real, care reprezintă valoarea tuturor bunurilor și serviciilor finale produse într-un an și exprimate în prețurile unui an

de referință sau de bază (preturi constante). Raportul dintre PNB nominal și PNB real constituie deflatorul PNB-ului și este folosit în scopul determinării modificărilor reale intervenite în producție. Deflatorul PNB-ului măsoară schimbarea medie a prețurilor bunurilor și serviciilor produse; el este influențat de prețurile fiecărui element component – bunurile capital, serviciile guvernamentale, bunurile și serviciile de consum personal. Indicele prețurilor bunurilor de consum surprinde schimbarea intervenită în media prețurilor bunurilor și serviciilor achiziționate de consumatori.

Dacă sunt cunoscute PNB nominal și indicele general al prețurilor (IGP) poate fi determinat PNB real:

Pentru a determina gradul de atragere și eficiență a diferiților factori de producție, se poate determina și PNB potențial, care arată cantitatea potențială de bunuri și servicii ce s-ar putea produce cu resursele de muncă, pământ și capital disponibile. Se determină ca produs între productivitatea medie, numărul persoanelor ocupate și numărul normal de ore ce ar trebui prestate de o persoană în timpul unui an – în condițiile în care în economie se realizează folosirea integrală a resurselor.

Produsul național net (PNN) exprimă mărimea valorii adăugate nete, a bunurilor și serviciilor finale obținute de agenții economici autohtoni, care acționează în interiorul țării și în afara acesteia, obținută în decursul unei anumite perioade de timp, exprimată în prețurile pieței.

Se determină prin scăderea din produsul național brut a mărimii amortizării capitalului fix: $PNN = PNB - Am$. Evaluat la prețurile factorilor de producție, PNN este denumit venit național (VN).